

Wanneer beschavingen met elkaar botsen, is het alsof aardkorsten over elkaar heen schuiven. Er ontstaan barsten in het heersende wereldbeeld van de mens en daardoor chaos, conflict en oorlog. De 'clash of civilisations' is echter ook vaak een voedingsbodem voor de tragische kunst en wereldvisie gebleken: de tragedie biedt houvast in onzekere tijden door te reflecteren op de culturele aardverschuiving. Daarmee bereidt de tragedie echter ook telkens haar eigen ondergang voor; wanneer de chaos tot orde is omgesmeed wordt de moraal geboren en verdwijnt de tragedie naar een onderwereld.

In dit boek worden drie momenten beschreven waarop deze tragiek van de tragedie in de westerse cultuur voelbaar werd.

Het eerste moment speelt zich af in het klassieke Athene van de zesde en vijfde eeuw v.Chr. Nadat de tragedies van Aischylos en Sofokles bijna een eeuw lang een spil waren geweest in de overgang van *mythos* naar *logos* begonnen zij bij Euripides al aan betekenis in te boeten en gingen vervolgens geheel ten onder met de opkomst van rationele filosofen als Sokrates en Plato.

Het tweede moment speelt zich af in het laat-romantische Duitsland. Nadat Friedrich Nietzsche in zijn eerste geschrift de Griekse tragedie uit de geest van de muziek geboren zag worden, vestigde hij zijn hoop op een wedergeboorte van de tragedie uit de geest van de *Gesamtkunst* van zijn goede vriend en kunstrevolutionair Richard Wagner. Een hoop die echter in wanhoop omsloeg toen Nietzsche na de eerste Bayreuther Festspiele en de opera *Parsifal* tot de conclusie moest komen dat Wagner de 'tragische wereldvisie der Grieken' verraden en de decadentie omarmd had. Volgens de auteur van dit boek speelt het derde moment zich af aan het begin van de twintigste eeuw, op de katoenplantages van de Amerikaanse staat Mississippi, waar de West-Afrikaanse beschaving drastisch in aanraking kwam met de Amerikaanse. Met de opkomst van de Afro-Amerikaanse bluesmuziek lijkt Nietzsches voorspelling van een nieuwe wedergeboorte van de tragedie verrassenderwijs te zijn uitgekomen. Wanneer de blues echter door de jeugdculturen van de jaren vijftig en zestig wordt gedomesticeerd, verdwijnt de tragische wereldvisie van de bluespioniers naar de achtergrond. Zouden we Elvis de Euripides van de popmuziek mogen noemen?

Niels van Poecke (1983) studeerde kunst- en cultuurwetenschappen en filosofie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. De eerste studie rondde hij af met een kwantitatief onderzoek naar de ontwikkeling van de smaakvoorkeur voor Americana onder Nederlandse liefhebbers van deze muziek. De studie filosofie rondde hij af met een onderzoek naar de Griekse tragedie en de filosofie van Nietzsche in verband met de Afro-Amerikaanse bluesmuziek, dat resulteerde in de voorliggende uitgave. Momenteel is hij aan de Erasmus Universiteit Rotterdam werkzaam als programmamaker bij Studium Generale.